

**O'QUVCHILARDA IJODIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISH: PEDAGOGIK
MEXANIZMLAR VA "4I" MODEL****Salimova Laylo****<https://doi.org/10.5281/zenodo.23051530>**

Annotatsiya. Ushbu ishda o'quvchilarda ijodiy fikrlashni rivojlantirish: pedagogik mexanizmlar va "4i" modeli masalasi zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi nazariy qarashlarni amaliy mexanizmlar bilan bog'lash, o'qituvchi uchun qo'llash mumkin bo'lgan yangi model va usullarni taklif etishdan iborat. Ishda o'quvchi faolligi, mustaqil fikrlash, refleksiya, mezonli baholash, raqamli vositalardan maqsadli foydalanish hamda ta'lim natijasini dalillar asosida kuzatish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Taklif etilgan yondashuvlar umumiy o'rta ta'lim sharoitida fanlararo qo'llash imkoniyatiga ega.

Abstract. This paper examines developing students' creative thinking: pedagogical mechanisms and the 4i model through contemporary pedagogical approaches. The study aims to connect theoretical perspectives with classroom practice and to propose an applicable model and practical strategies for teachers. Particular attention is paid to learner agency, independent thinking, reflection, criterion-referenced assessment, purposeful use of digital tools, and evidence-informed monitoring of learning outcomes. The proposed ideas can be adapted across subjects in general secondary education and are designed to make learning more active, meaningful and sustainable.

Аннотация. В работе рассматривается тема «Развитие творческого мышления учащихся: педагогические механизмы и модель «4И»» с позиций современной педагогики.

Цель исследования состоит в соединении теоретических подходов с практикой урока и разработке применимых моделей и методических приемов. Особое внимание уделено активности учащихся, самостоятельному мышлению, рефлексии, критериальному оцениванию, целесообразному использованию цифровых инструментов и анализу результатов обучения на основе доказательств. Предложенные идеи могут использоваться межпредметно в системе общего среднего образования.

Kalit so'zlar: ijodiy fikrlash, pedagogik texnologiya, o'quvchi faolligi, innovatsiya, refleksiya, baholash, raqamli ta'lim, kompetensiya.

Kirish. XXI asr ta'limining ustuvor vazifalaridan biri o'quvchini tayyor bilimni takrorlovchi emas, balki yangi g'oya yaratishga, muammoni turli nuqtai nazardan ko'rishga va o'z yechimini asoslashga qodir shaxs sifatida shakllantirishdir. OECD PISA doirasida ijodiy fikrlash g'oyalarni yaratish, baholash va takomillashtirishga qaratilgan rivojlantiriladigan kompetensiya sifatida talqin qilinadi. Shu sababli ijodkorlikni faqat san'at yoki adabiyotga xos qobiliyat deb emas, til, matematika, tabiiy va ijtimoiy fanlarda ham namoyon bo'ladigan kundalik intellektual faoliyat sifatida ko'rish zarur.

Tadqiqotning maqsadi o'quvchilarda ijodiy fikrlashni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlarini tahlil qilish, samarali metodlarni tizimlashtirish va umumta'lim darslariga mos yangi amaliy model taklif etishdan iborat. Tadqiqotda ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyoslash, pedagogik kuzatuvga tayanuvchi konseptual umumlashtirish hamda topshiriqlarni dizayn qilish usullaridan foydalanildi.

Ijodiy fikrlashning tarkibi. Ijodiy fikrlash divergent va konvergent jarayonlarning o'zaro bog'liqligiga tayangan holda rivojlanadi.

Divergent bosqichda o'quvchi bir muammo uchun imkon qadar turli, noodatiy va mos g'oyalarni yaratadi. Konvergent bosqichda esa u g'oyalarni mezonlar asosida saralaydi, zaif tomonlarini aniqlaydi va eng istiqbolli yechimni takomillashtiradi. Demak, "ko'p g'oya"ning o'zi yetarli emas; g'oyani qayta ko'rib chiqish va sifatini oshirish ham ijodiy kompetensiyaning ajralmas qismidir.

Ijodiy muhit. Sinfda psixologik xavfsizlik bo'lmasa, o'quvchi noodatiy fikr aytishdan qo'rqadi. Shuning uchun o'qituvchi "xato – jazolanadigan holat" modelidan "xato – yangi savol tug'diradigan ma'lumot" modeliga o'tishi kerak. Ochiq savollar, bir nechta to'g'ri yechimga ega vazifalar, bahs va brainstorming o'quvchini faol fikrlashga jalb etadi. OECD ma'lumotlari ham o'qituvchi original javoblarni rag'batlantirishi, fikr bildirishga imkon berishi va ijodkorlikni qadrlashi bilan ijodiy fikrlash ko'rsatkichlari o'rtasida ijobiy bog'liqlik mavjudligini ko'rsatadi.

Yangi "4I" modeli. Maqolada dars uchun "Izla – Ixtiro qil – Izohla – Iteratsiya qil" nomli to'rt bosqichli model taklif etiladi. "Izla" bosqichida o'quvchi muammoni, faktlarni va cheklovlarni aniqlaydi. "Ixtiro qil" bosqichida kamida uch xil yechim yaratadi. "Izohla" bosqichida g'oyasini dalillar, misollar yoki vizual model orqali himoya qiladi. "Iteratsiya qil" bosqichida tengdoshlar fikri va mezonlar asosida mahsulotini qayta ishlaydi. Modelning kuchli tomoni shundaki, ijodiy fikrlash natijadan ko'ra jarayon sifatida boshqariladi.

Topshiriqlar dizayni. Ona tili darsida bir voqeani uch qahramon nuqtai nazaridan qayta yozish; tarixda muayyan davr muammosiga alternativ qaror loyihasini ishlab chiqish; biologiyada mahalliy ekologik muammo uchun arzon va real yechim yaratish; matematikada bir natijaga olib boruvchi bir necha usulni topish mumkin. Bunday vazifalar fan bilimini chetlab o'tmaydi, aksincha, bilimni yangi vaziyatda qo'llashni talab qiladi.

"G'oyalar portfeli" usuli. Har bir o'quvchi bir chorak davomida savollar, dastlabki g'oyalar, rad etilgan variantlar, olingan fikr-mulohazalar va yakuniy yechimlarni kichik portfelda jamlaydi. Portfel baholashning "faqat natija" tamoyilini o'zgartirib, o'quvchining fikrlash evolyutsiyasini ko'rsatadi. Bu usul o'qituvchiga ham qaysi bosqichda o'quvchi ko'proq yordamga muhtojligini aniqlash imkonini beradi.

"Bir muammo – besh rakurs" strategiyasi o'quvchini stereotip yechimdan chiqarishga xizmat qiladi. Muammo shaxs, oila, maktab, mahalla va jamiyat nuqtai nazaridan ko'rib chiqiladi. Har bir rakursda manfaat, xavf va imkoniyat alohida belgilanadi. So'ng guruhlar umumiy yechim ishlab chiqadi. Bu usul ijodiy fikrlash bilan birga empatiya, kommunikatsiya va tizimli fikrlashni ham rivojlantiradi.

Raqamli vositalardan foydalanish. Raqamli taqdimot, kollaborativ doska, konsept-xarita, simulyatsiya va sun'iy intellekt vositalari g'oya yaratish jarayonini tezlashtirishi mumkin, ammo ular o'quvchi fikrini almashtirmasligi kerak. Pedagogik jihatdan samarali yondashuvda texnologiya avvalgi bilimni faollashtirish, variantlarni vizuallashtirish, fikr-mulohaza olish va prototipni yaxshilash uchun ishlatiladi. O'quvchi esa manbani tekshirish, tayyor javobni tanqidiy baholash va yakuniy qaror uchun javobgarlikni o'zida saqlaydi.

Baholash mezonlari. Ijodiy topshiriqlar uchun besh mezonli rubrika taklif etiladi: g'oyalar xilma-xilligi, originallik, vazifaga moslik, dalillash sifati va takomillashtirish darajasi.

Har bir mezon 0–3 ball oralig'ida baholanadi. Rubrika oldindan o'quvchiga berilganda u "ijodkorlik mavhum tushuncha" degan tasavvurdan chiqib, qaysi harakatlar sifatli natijaga olib kelishini anglaydi.

Muhokama. Ijodiy fikrlashni alohida "ijod darsi"ga ajratishdan ko'ra, kundalik darsning ichki tuzilishiga singdirish samaraliroq.

Buning uchun har bir mavzuda kamida bitta ochiq savol, bitta tanlov imkoniyati va bitta reflektiv bosqich bo'lishi mumkin. Shu bilan birga, barcha topshiriqlarni mutlaqo erkin qilish ham to'g'ri emas: ijodkorlik mazmuniy bilim, aniq cheklov va sifat mezonlari mavjud bo'lganda maqsadli tus oladi.

Xulosa. O'quvchilarda ijodiy fikrlashni rivojlantirish muntazam mashq, qo'llab-quvvatlovchi sinf muhiti, ochiq muammolar, ko'p variantli fikrlash, refleksiya va mezonli baholashning birligiga bog'liq. Taklif etilgan "4I" modeli va "g'oyalar portfeli" yondashuvi ijodiy jarayonni ko'rinadigan, boshqariladigan va baholanadigan faoliyatga aylantiradi. Ushbu modelni fanlararo loyihalar va mahalliy muammolar bilan boyitish o'quvchining nafaqat ijodiy, balki mustaqil va mas'uliyatli fikrlashini ham kuchaytiradi.

Mazkur yondashuvning amaliy qiymati shundaki, o'qituvchi tayyor javobni uzatishdan ko'ra, o'quvchini savol qo'yish, dalil izlash, alternativ yechimlarni solishtirish va o'z qarorini asoslashga yo'naltiradi. Bunda natija faqat yakuniy javob bilan emas, balki fikrlash jarayonining sifati bilan ham baholanadi. O'quvchining xato qilishi rivojlanish uchun ma'lumot manbai sifatida ko'riladi; refleksiya esa keyingi urinishni yaxshilash vositasiga aylanadi.

Ta'lim amaliyotida bu g'oyani bosqichma-bosqich joriy etish maqsadga muvofiq. Avval o'qituvchi kichik, aniq va o'lchanadigan vazifalarni tanlaydi, keyin o'quvchilarga mustaqil tanlov maydonini beradi. Keyingi bosqichda juftlik va guruhlar o'z yechimlarini taqqoslaydi, savol beradi va takliflarni qayta ishlaydi. Shu tariqa dars mazmuni reproduktiv topshiriqlardan izlanish, yaratish va asoslashga tomon siljiydi.

Muhim jihatlardan yana biri baholashning mazmunidir. An'anaviy baholash ko'pincha to'g'ri yoki noto'g'ri javobni qayd etadi, zamonaviy yondashuv esa mezonlar asosida g'oyaning yangiligi, mantiqiyliigi, dalillanganligi, foydaliligi va takomillashtirilish darajasini ham hisobga oladi. O'z-o'zini baholash va o'zaro baholash o'quvchining metakognitiv ko'nikmalarini kuchaytirib, u nimani bilishi va yana nimani o'rganishi kerakligini anglashiga yordam beradi.

Shuningdek, o'qituvchining kasbiy pozitsiyasi o'zgaradi: u bilimning yagona manbai emas, balki o'quv jarayonini loyihalovchi, savollarni kuchaytiruvchi, resurslarni tanlovchi va fikr almashuvni boshqaruvchi fasilitator sifatida faoliyat yuritadi. Bu rol darsni erkinlik bilan tartibning muvozanatiga asoslashni talab etadi. O'quvchiga tanlov beriladi, biroq maqsad, vaqt, mezon va akademik halollik talablari aniq belgilanadi.

Taklif etilayotgan modelning yangiligi o'quv faoliyatini "muammo – g'oya – sinov – tahlil – takomillashtirish – taqdimot" sikli asosida tashkil etishidadir. Ushbu sikl bir martalik loyiha emas, balki turli fanlarda takrorlanadigan fikrlash odatiga aylantiriladi. Natijada o'quvchi bilimni eslab qolish bilan cheklanmay, uni yangi vaziyatga ko'chirish, qayta birlashtirish va amaliy mahsulotga aylantirish tajribasini orttiradi.

Mazkur yondashuvning amaliy qiymati shundaki, o'qituvchi tayyor javobni uzatishdan ko'ra, o'quvchini savol qo'yish, dalil izlash, alternativ yechimlarni solishtirish va o'z qarorini asoslashga yo'naltiradi. Bunda natija faqat yakuniy javob bilan emas, balki fikrlash jarayonining sifati bilan ham baholanadi. O'quvchining xato qilishi rivojlanish uchun ma'lumot manbai sifatida ko'riladi; refleksiya esa keyingi urinishni yaxshilash vositasiga aylanadi.

Ta'lim amaliyotida bu g'oyani bosqichma-bosqich joriy etish maqsadga muvofiq. Avval o'qituvchi kichik, aniq va o'lchanadigan vazifalarni tanlaydi, keyin o'quvchilarga mustaqil tanlov maydonini beradi. Keyingi bosqichda juftlik va guruhlar o'z yechimlarini taqqoslaydi, savol beradi va takliflarni qayta ishlaydi. Shu tariqa dars mazmuni reproduktiv topshiriqlardan izlanish, yaratish va asoslashga tomon siljiydi.

Muhim jihatlardan yana biri baholashning mazmunidir. An'anaviy baholash ko'pincha to'g'ri yoki noto'g'ri javobni qayd etadi, zamonaviy yondashuv esa mezonlar asosida g'oyaning yangiligi, mantiqiyliigi, dalillanganligi, foydaliligi va takomillashtirilish darajasini ham hisobga oladi. O'z-o'zini baholash va o'zaro baholash o'quvchining metakognitiv ko'nikmalarini kuchaytirib, u nimani bilishi va yana nimani o'rganishi kerakligini anglashiga yordam beradi.

Shuningdek, o'qituvchining kasbiy pozitsiyasi o'zgaradi: u bilimning yagona manbai emas, balki o'quv jarayonini loyihalovchi, savollarni kuchaytiruvchi, resurslarni tanlovchi va fikr almashuvni boshqaruvchi fasilitator sifatida faoliyat yuritadi. Bu rol darsni erkinlik bilan tartibning muvozanatiga asoslashni talab etadi. O'quvchiga tanlov beriladi, biroq maqsad, vaqt, mezon va akademik halollik talablari aniq belgilanadi.

Taklif etilayotgan modelning yangiligi o'quv faoliyatini "muammo – g'oya – sinov – tahlil – takomillashtirish – taqdimot" sikli asosida tashkil etishidir. Ushbu sikl bir martalik loyiha emas, balki turli fanlarda takrorlanadigan fikrlash odatiga aylantiriladi. Natijada o'quvchi bilimni eslab qolish bilan cheklanmay, uni yangi vaziyatga ko'chirish, qayta birlashtirish va amaliy mahsulotga aylantirish tajribasini orttiradi.

Mazkur yondashuvning amaliy qiymati shundaki, o'qituvchi tayyor javobni uzatishdan ko'ra, o'quvchini savol qo'yish, dalil izlash, alternativ yechimlarni solishtirish va o'z qarorini asoslashga yo'naltiradi. Bunda natija faqat yakuniy javob bilan emas, balki fikrlash jarayonining sifati bilan ham baholanadi. O'quvchining xato qilishi rivojlanish uchun ma'lumot manbai sifatida ko'riladi; refleksiya esa keyingi urinishni yaxshilash vositasiga aylanadi.

Ta'lim amaliyotida bu g'oyani bosqichma-bosqich joriy etish maqsadga muvofiq. Avval o'qituvchi kichik, aniq va o'lchanadigan vazifalarni tanlaydi, keyin o'quvchilarga mustaqil tanlov maydonini beradi. Keyingi bosqichda juftlik va guruhlar o'z yechimlarini taqqoslaydi, savol beradi va takliflarni qayta ishlaydi. Shu tariqa dars mazmuni reproduktiv topshiriqlardan izlanish, yaratish va asoslashga tomon siljiydi.

Muhim jihatlardan yana biri baholashning mazmunidir. An'anaviy baholash ko'pincha to'g'ri yoki noto'g'ri javobni qayd etadi, zamonaviy yondashuv esa mezonlar asosida g'oyaning yangiligi, mantiqiyliigi, dalillanganligi, foydaliligi va takomillashtirilish darajasini ham hisobga oladi. O'z-o'zini baholash va o'zaro baholash o'quvchining metakognitiv ko'nikmalarini kuchaytirib, u nimani bilishi va yana nimani o'rganishi kerakligini anglashiga yordam beradi.

Shuningdek, o'qituvchining kasbiy pozitsiyasi o'zgaradi: u bilimning yagona manbai emas, balki o'quv jarayonini loyihalovchi, savollarni kuchaytiruvchi, resurslarni tanlovchi va fikr almashuvni boshqaruvchi fasilitator sifatida faoliyat yuritadi. Bu rol darsni erkinlik bilan tartibning muvozanatiga asoslashni talab etadi. O'quvchiga tanlov beriladi, biroq maqsad, vaqt, mezon va akademik halollik talablari aniq belgilanadi.

Taklif etilayotgan modelning yangiligi o'quv faoliyatini "muammo – g'oya – sinov – tahlil – takomillashtirish – taqdimot" sikli asosida tashkil etishidir. Ushbu sikl bir martalik loyiha emas, balki turli fanlarda takrorlanadigan fikrlash odatiga aylantiriladi. Natijada o'quvchi bilimni eslab qolish bilan cheklanmay, uni yangi vaziyatga ko'chirish, qayta birlashtirish va amaliy mahsulotga aylantirish tajribasini orttiradi.

Mazkur yondashuvning amaliy qiymati shundaki, o'qituvchi tayyor javobni uzatishdan ko'ra, o'quvchini savol qo'yish, dalil izlash, alternativ yechimlarni solishtirish va o'z qarorini asoslashga yo'naltiradi. Bunda natija faqat yakuniy javob bilan emas, balki fikrlash jarayonining sifati bilan ham baholanadi. O'quvchining xato qilishi rivojlanish uchun ma'lumot manbai sifatida ko'riladi; refleksiya esa keyingi urinishni yaxshilash vositasiga aylanadi.

Ta'lim amaliyotida bu g'oyani bosqichma-bosqich joriy etish maqsadga muvofiq. Avval o'qituvchi kichik, aniq va o'lchanadigan vazifalarni tanlaydi, keyin o'quvchilarga mustaqil tanlov maydonini beradi. Keyingi bosqichda juftlik va guruhlar o'z yechimlarini taqqoslaydi, savol beradi va takliflarni qayta ishlaydi. Shu tariqa dars mazmuni reproduktiv topshiriqlardan izlanish, yaratish va asoslashga tomon siljiydi.

Muhim jihatlardan yana biri baholashning mazmunidir. An'anaviy baholash ko'pincha to'g'ri yoki noto'g'ri javobni qayd etadi, zamonaviy yondashuv esa mezonlar asosida g'oyaning yangiligi, mantiqiyligi, dalillanganligi, foydaliligi va takomillashtirilish darajasini ham hisobga oladi. O'z-o'zini baholash va o'zaro baholash o'quvchining metakognitiv ko'nikmalarini kuchaytirib, u nimani bilishi va yana nimani o'rganishi kerakligini anglashiga yordam beradi.

Shuningdek, o'qituvchining kasbiy pozitsiyasi o'zgaradi: u bilimning yagona manbai emas, balki o'quv jarayonini loyihalovchi, savollarni kuchaytiruvchi, resurslarni tanlovchi va fikr almashuvni boshqaruvchi fasilitator sifatida faoliyat yuritadi. Bu rol darsni erkinlik bilan tartibning muvozanatiga asoslashni talab etadi. O'quvchiga tanlov beriladi, biroq maqsad, vaqt, mezon va akademik halollik talablari aniq belgilanadi.

Taklif etilayotgan modelning yangiligi o'quv faoliyatini "muammo – g'oya – sinov – tahlil – takomillashtirish – taqdimot" sikli asosida tashkil etishidir. Ushbu sikl bir martalik loyiha emas, balki turli fanlarda takrorlanadigan fikrlash odatiga aylantiriladi. Natijada o'quvchi bilimni eslab qolish bilan cheklanmay, uni yangi vaziyatga ko'chirish, qayta birlashtirish va amaliy mahsulotga aylantirish tajribasini orttiradi.

Mazkur yondashuvning amaliy qiymati shundaki, o'qituvchi tayyor javobni uzatishdan ko'ra, o'quvchini savol qo'yish, dalil izlash, alternativ yechimlarni solishtirish va o'z qarorini asoslashga yo'naltiradi. Bunda natija faqat yakuniy javob bilan emas, balki fikrlash jarayonining sifati bilan ham baholanadi. O'quvchining xato qilishi rivojlanish uchun ma'lumot manbai sifatida ko'riladi; refleksiya esa keyingi urinishni yaxshilash vositasiga aylanadi.

Ta'lim amaliyotida bu g'oyani bosqichma-bosqich joriy etish maqsadga muvofiq. Avval o'qituvchi kichik, aniq va o'lchanadigan vazifalarni tanlaydi, keyin o'quvchilarga mustaqil tanlov maydonini beradi. Keyingi bosqichda juftlik va guruhlar o'z yechimlarini taqqoslaydi, savol beradi va takliflarni qayta ishlaydi. Shu tariqa dars mazmuni reproduktiv topshiriqlardan izlanish, yaratish va asoslashga tomon siljiydi.

Muhim jihatlardan yana biri baholashning mazmunidir. An'anaviy baholash ko'pincha to'g'ri yoki noto'g'ri javobni qayd etadi, zamonaviy yondashuv esa mezonlar asosida g'oyaning yangiligi, mantiqiyligi, dalillanganligi, foydaliligi va takomillashtirilish darajasini ham hisobga oladi. O'z-o'zini baholash va o'zaro baholash o'quvchining metakognitiv ko'nikmalarini kuchaytirib, u nimani bilishi va yana nimani o'rganishi kerakligini anglashiga yordam beradi.

Shuningdek, o'qituvchining kasbiy pozitsiyasi o'zgaradi: u bilimning yagona manbai emas, balki o'quv jarayonini loyihalovchi, savollarni kuchaytiruvchi, resurslarni tanlovchi va fikr almashuvni boshqaruvchi fasilitator sifatida faoliyat yuritadi. Bu rol darsni erkinlik bilan tartibning muvozanatiga asoslashni talab etadi. O'quvchiga tanlov beriladi, biroq maqsad, vaqt, mezon va akademik halollik talablari aniq belgilanadi.

Taklif etilayotgan modelning yangiligi o'quv faoliyatini "muammo – g'oya – sinov – tahlil – takomillashtirish – taqdimot" sikli asosida tashkil etishidir. Ushbu sikl bir martalik loyiha emas, balki turli fanlarda takrorlanadigan fikrlash odatiga aylantiriladi. Natijada o'quvchi bilimni eslab qolish bilan cheklanmay, uni yangi vaziyatga ko'chirish, qayta birlashtirish va amaliy mahsulotga aylantirish tajribasini orttiradi.

Mazkur yondashuvning amaliy qiymati shundaki, o'qituvchi tayyor javobni uzatishdan ko'ra, o'quvchini savol qo'yish, dalil izlash, alternativ yechimlarni solishtirish va o'z qarorini asoslashga yo'naltiradi. Bunda natija faqat yakuniy javob bilan emas, balki fikrlash jarayonining sifati bilan ham baholanadi. O'quvchining xato qilishi rivojlanish uchun ma'lumot manbai sifatida ko'riladi; refleksiya esa keyingi urinishni yaxshilash vositasiga aylanadi.

Ta'lim amaliyotida bu g'oyani bosqichma-bosqich joriy etish maqsadga muvofiq. Avval o'qituvchi kichik, aniq va o'lchanadigan vazifalarni tanlaydi, keyin o'quvchilarga mustaqil tanlov maydonini beradi. Keyingi bosqichda juftlik va guruhlar o'z yechimlarini taqqoslaydi, savol beradi va takliflarni qayta ishlaydi. Shu tariqa dars mazmuni reproduktiv topshiriqlardan izlanish, yaratish va asoslashga tomon siljiydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. OECD. (2024). PISA 2022 Results (Volume III): Creative Minds, Creative Schools. OECD Publishing.
2. OECD. (2023). PISA 2022 Assessment and Analytical Framework: Creative Thinking Framework. OECD Publishing.
3. OECD. (2025). Seven Questions about Creativity and Creative Thinking. OECD Publishing.
4. Beghetto, R. A., & Kaufman, J. C. (2007). Toward a broader conception of creativity: A case for mini-c creativity.
5. Lucas, B., & Spencer, E. (2017). Teaching Creative Thinking: Developing Learners Who Generate Ideas and Can Think Critically.
6. Hennessey, B. A., & Amabile, T. M. (2010). Creativity. Annual Review of Psychology, 61, 569–598.